

Mødet den 18. August 1932.

Fraværende: Vald. Pedersen.

1. (J. Nr. 43—1932). Indenrigsministeriets Samtykke til Magelæg med Aarhus Hospital af Arealer ved Langelandsgade m. m.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at man ogsaa skulde have Kirkeministeriets og Justitsministeriets Samtykke.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 22⁸—1932). Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt med Læge Tage Lund.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 37—1932). Indenrigsministeriets Anerkendelse af Matr. Nr. 87 ø af Markj. til aaben og lav Bebyggelse.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 192—1932). Skrivelse fra Ministeriet for off. Arbejder vedrørende Spørgsmaal om, hvorvidt Rutefartøjer i udelukkende Passagerfart skal betale Litzenpenge til Havnen.

Ministeriet meddeler, at de omhandlede Skibe ikke er pligtige til at betale Lizenpenge, idet Skibe, der udelukkende anløber Havnen i Passagerfart, men iøvrigt hverken lossere eller lader, maa betragtes som fritaget for at erlægge Lizenpenge.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at Lizenpenge var Betaling for Trosseføring, og det var samme

Arbejde, enten Skibet har Ladning eller Passagerer. Nu havde Ministeriet sesolveret, at de ikke skal betale denne Afgift, og hvorvidt de saa fik Trosseføring eller ikke, skulde Taleren ikke her komme ind paa; foreløbig maatte man tage Sagen til Efterretning.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 53—1932). Skrivelse fra Ministeriet for off. Arbejder i Anledning af Byraadets Andragende om Tilskud i Henhold til Lov Nr. 135—1931 til Aaens Overdækning paa en nærmere angivet Strækning mellem Frederiksgade og Christiansgade.

Følgende Skrivelse forelaa:

»I et hertil indsendt Andragende har Byraadet anholdt om Tilskud af de i Henhold til Lov Nr. 135 af 28. April 1931 til Raadighed for Ministeren for offentlige Arbejder til særlige Vejarbejder stillede Midler af Motorafgifterne til en Overdækning af Aarhus Aa paa en nærmere angivet Del af Strækningen fra Frederiksgade til Christiansgade.

Efter i denne Anledning at have brevvekslet med Overvejnspektøren skal man til Efterretning tjenstlig meddele, at Ministeriet er villigt til af de Beløb, der maatte indkomme til Vejfonden i Henhold til bemeldte Lovs § 9, Stk. 2 og 4, at yde Byraadet et Tilskud til Overdækning af bemeldte Aa paa den paagældende Strækning af 43,5 m, udgørende Halvdelen, dog ikke ud over 50000 Kr., af de med det paagældende Arbejde forbundne Udgifter, paa Vilkaar, at Arbejdet udføres med samme Tværsnitsformer som angivet paa de til Overvejnspektøren tidligere indsendte Planer, samt at Byraadet over for nærværende Ministerium forpligter sig til fremtidig at vedligeholde Over-

dækningen i det mindste i den Stand, i hvilken den nu sættes, og til ikke at aflægge eller varigt spærre nogen Del af denne uden Samtykke fra Ministeriet for offentlige Arbejder.

Naar Ministeriet har modtaget Byaadets Erklæring overensstemmende med foranstaaende, vil Tilskudet, der af fornævnte Fonds Midler agtes stillet til Raadighed i Finansaaret 1932/33, inden for nævnte Grænse kunne forventes udbetalt i Forhold til de afholdte Udgifter, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, efter Rekvisitioner, der indsendes gennem Overvejinspektøren hertil og er godkendt af denne. Efter Arbejdets Afslutning indsendes Regnskab til Overvejinspektøren, hvorefter Bidragets endelige Størrelse vil blive beregnet og Restbeløbet udbetalt.«

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 285—1932). Skrivelse fra Socialministeriet i Anledning af en Henvendelse fra et Mindretal i Hjælpekassens Bestyrelse om, hvorvidt de Regler, der følges ved Ydelse af Hjælp til Husleje til Arbejdsløse, er i Overensstemmelse med Lov Nr. 181—1932, § 3, 3. Stk.

Følgende Skrivelse forelaa:

»I Skrivelse af 23. Juli 1932 (J. Nr. 285—1932) har Byraadet, foranlediget af en Henvendelse fra et Mindretal i Bestyrelsen for Aarhus kommunale Hjælpekasse, anholdt om Socialministeriets Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt en af Bestyrelsen mod nævnte Mindretals Stemmer truffet Beslutning om Regler for Ydelse af Hjælp til Husleje fra Hjælpekassen til arbejdsløse, der oppebærer Hjælp i Henhold til Lov Nr. 181 af 23. Juni 1932, er i Overensstemmelse med nævnte Lovs § 3, Stk. 3.

Ifølge de nævnte Regler kan der, hvor Forholdene taler derfor, efter Skøn ydes Huslejhjælp af Hjælpekassen til arbejdsløse, uanset om disse har Forsørgerpligt overfor Børn eller ikke, idet dog Grænserne for nævnte Hjælps Størrelse varierer med Størrelsen af den i Henhold til nævnte Lov oppebaarne Hjælp og Antallet af de Børn, paagældende har Forsørgerpligt overfor.

Et af Hjælpekassebestyrelsens Mindretal fremsat — af Bestyrelsen forkastet — Forslag om Regler for Ydelsen af Huslejhjælp til arbejdsløse, der oppebærer Hjælp i Henhold til fornævnte Lov, gik ud paa, at der ikke skulde kunne ydes Huslejhjælp af Hjælpekassen til arbejdsløse, der ikke har Forsørgerpligter overfor mindst eet Barn, og ej heller til arbejdsløse, hvis ugentlige Understøttelse efter nævnte Lov er over 28 Kr.

I denne Anledning skal man meddele, at Hjælpekasserne i Henhold til § 3, Stk. 3, i Lov Nr. 181 af 23. Juni 1932 vil kunne yde Hjælp i Tilfælde, hvor der foreligger Sygdom eller store Forsørgerpligter, og at det, bortset fra disse Tilfælde, maa være overladt til Hjælpekassebestyrelserne selv at skønne over, om der i et givet Tilfælde maatte foreligge særlige Forhold, der bør medføre, at der af Hjælpekassen ydes Hjælp til en arbejdsløs, som oppebærer Hjælp i Henhold til Lov Nr. 181 af 23. Juni 1932.

Da det nu fremgaar af Sagen, at den samlede Hjælpekassebestyrelse anser Huslejeniveauet i Aarhus for et saadant »særligt Forhold« — idet Mindretallet ellers ikke vilde have haft Anledning til at tiltræde, at der af Hjælpekassen skulde ydes Huslejhjælp til den her-

omhandlede Gruppe af arbejdsløse, naar disse kun har Forsørgerpligter overfor eet Barn — og da Hjælpen efter Bestyrelsens Beslutning skal ydes efter Skøn, og hvor Forholdene taler derfor, finder Ministeriet ikke at kunne tilside-sætte den trufne Beslutning som stridende imod Lovens Bestemmelse om, at der bortset fra Sygdom og store Forsørgerpligter kun maa ydes disse arbejdsløse Hjælp i særlige Tilfælde.»

Desuden forelaa fra Kommunebogholderen følgende Oversigt:

»Efter Hr. Borgmesterens Anmodning skal jeg herved tillade mig at fremsende en Over-sigt over Udgifter, som i Tiden fra 1 ste April til 15 de ds. er udbetalt i Henhold til de gæl-dende Kriselove og Hjælpekasseloven.

Udgift indtil	Refusion af	Restudgift for
¹⁵ / ₈ 32	Statskassen	Kommunen

I Henhold til Lov Nr. 247 af

¹⁹/₁₀ 1931 om midlertidigt

Statstilskud til Kommunerne

i Anledning af Hjælp til Ar-

bejdsløse, hvilken Lov ud-

løb 1. Maj d. A., er der i

April Maaned udbetalt	75966 70	63305 58	12661 12
-------------------------------	----------	----------	----------

I Henhold til Lov Nr. 181 af

²³/₆ 1932 om midlertidigt

Statstilskud til Kommunerne

i Anledning af Hjælp til Ar-

bejdsløse er der i Tiden fra

1 ste Maj til 15. ds. udbetalt	127000 00	84666 67	42333 33
--------------------------------	-----------	----------	----------

I Henhold til den alminde-

lige Hjælpekasselov er der

udbetalt	590000 00	ca. 50000 00	540000 00
--------------------	-----------	--------------	-----------

792966 70	197972 25	594994 45
-----------	-----------	-----------

Den samlede Udgift i Henhold til Lov Nr. 247 af ¹⁹/₁₀ 1931 andrager 705966 Kr. 70 Øre, hvoraf Statskassen refunderer ⁵/₆, eller 588305 Kr. 58 Øre, saa Kommunens virkelige Udgift bliver 117661 Kr. 12 Øre, men da Kommunen kun har modtaget 150000 Kr. i Forskud fra Staten, er der altsaa for Tiden afholdt 555966 Kr. 70 Øre af Kassebeholdningen i Henh. til denne Lov.

I Henhold til Lov Nr. 181 af ²³/₆ 1932 er der altsaa indtil 15. ds. udbetalt ca. 127000 Kr., men da Udgiften efter denne Lov formentlig bliver lige saa stor, som efter Lov Nr. 247, altsaa godt 705000 Kr., vil Kommunens endelige Udgift komme til at andrage mindst 235000 Kr., idet Staten kun refunderer indtil ²/₃ af Udgiften, da Statens samlede Udgifter til Refusionen efter denne Lov ikke maa overstige 10 Mill. Kr.

Kommunens endelige Udgift i Henhold til de to Kriselove vil altsaa andrage henholdsvis 117661 Kr. 12 Øre og ca. 235000 Kr. eller ialt ca. 352600 Kr., som altsaa maa tages af Kassebeholdningen, da der intet er opført paa Kommunens Budget til Dækning heraf.

For Tiden har Kommunen saaledes maattet udrede 555966 Kr. 70 Øre + 127000 Kr., ialt 682966 Kr. 70 Øre, i Henhold til de to Love, og denne Udgift vil formentlig stige med 5 à 600000 Kr. inden den sidste Kriselov, Lov Nr. 181 af ²³/₆ 1932, udløber, da man vist ikke kan vente at faa Refusion fra Staten før i det kommende Aar.

Til Hjælpekassen er der altsaa indtil 15. ds. udbetalt 590000 Kr., medens der paa Budgettet er opført 900000 Kr. til hele Aaret, saa

der vil formentlig blive en Overskridelse paa op imod 1 Mill. Kr.

Den for Hjælpekassen paaregnede Refusion er opført med 50000 Kr. under Forudsætning af, at der ogsaa for Aaret 1932/33 vedtages en Lov i Lighed med den for Regnskabsaaret 1930/31 vedtagne Lov om Ændring af Hjælpekasselovens § 13, Lov Nr. 2 af ¹²/₁ 1932, hvilken Ændring gaar ud paa, at det fastsatte Beløb af 250000 Kr., som aarlig stilles til Raadighed af Statskassen som Bidrag til Kommunens Tilskud til Hjælpekasserne, forhøjes til 1.500000 Kr. Bliver derimod en saadan Lov ikke vedtaget for 1932/33, vil Statens Refusion ikke andrage 50000 Kr., men højst 10000 Kr.«

B o r g m e s t e r e n meddelte, at Skrivelsen blev tilsendt den 23. Juli, mens Byraadet havde Ferie, og ikke ret mange af Medlemmerne var hjemme. Taleren sendte derfor Skrivelsen direkte til Ministeriet og skrev følgende:

»Da Byraadet for Tiden har Ferie, er det ikke undertegnede muligt at faa samlet et passende Antal Medlemmer til at tage Beslutning i en saa vigtig Sag som foranstaaende Andragende. Jeg tillader mig derfor at forelægge Sagen for Socialministeriet med Anmodning om, at dette vil træffe en Afgørelse i Sagen.«

Ministeriet havde nu truffet Afgørelse saaledes, at det giver Flertallet Ret i dets Tankegang m. H. t. at uddele Hjælp til trængende, og Taleren henstillede, at Sagen tages til Efterretning.

J. C h r. M ø l l e r erkendte, at Byraadet havde Ferie paa det Tidspunkt, da Skrivelsen indløb, men alligevel var det baade formelt og reelt forkert af Borgmesteren at sende Sagen til Ministeriet. Skrivelsen var sendt til Aarhus Byraad, og der

var intet i Vejen for, at Borgmesteren kunde have sendt den til Erklæring hos et eller andet Udvalg, og forinden Byraadet havde udtalt sig om Sagen, burde den ikke være indsendt til Ministeriet. Man kunde næppe tænke sig, at Flertallet i Byraadet var enigt om Sagens Indsendelse til Ministeriet, for at Mindretallet ikke skulde faa Lejlighed til at sige noget derom. En Udtalelse fra Byraadet havde været ganske naturlig her og kunde i nogen Maade have været en Vejledning for Ministeren. Der var skrevet meget i Bladene om denne Sag, nogle forsvarede Ministerens Afgørelse, og andre havde angrebet den. Taleren kunde dog ikke se andet, end at Ministerens Fortolkning her var forkert, og det var tvivlsomt, om den i det lange Løb kunde oprettholdes. Det drejede sig om Lovens § 3, 3. Stykke samt en sideløbende Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring; begge disse var behandlet i samme Rigsdagsudvalg og Underudvalg, hvor Lovforslagene blev gennemgaaet i alle Enkeltheder, og Socialministeren havde deltaget i mange af Udvalgets Møder. Hvis man saa, hvad der blev sagt af de forskellige Partiers Ordførere, og hvad der stod i Betænkningen, saa var Ministerens Fortolkning fuldstændig stridende herimod, og bl. a. blev det udtrykkeligt sagt, at Loven ikke kan benyttes til Huslejhjælp. Nu havde Ministeren senere søgt at reducere de to Ordføreres Erklæringer og nærmest givet Udtryk for, at Hr. Christmas Møller var en Ubetydelighed, der ikke havde megen Forstand herpaa. Men Christmas Møller var de Konservatives Fører; han havde som Medlem i Underudvalget deltaget i Møderne, og han var Jurist ligesom Socialministeren, saa han kunde næppe kaldes en Umulighed, og hvad

Dr. Krag angik, saa var det fuldstændig ved Siden af at sige, at han ikke har Forstand paa de sociale Love, og her havde han tilmed udformet Loven og en Del af Betænkningen. Der var næppe en eneste Jurist i Danmark, som vilde staa bagved Socialministerens Fortolkning, og næppe heller nogen af Udvalgets Medlemmer, her var Socialministeren kommet for langt ud. Taleren vilde her sige, at Mindretallet i Hjælpekassen ogsaa havde gjort en Fejl, idet det var gaaet med til nogen Huslejhjælp, vel nok fordi de haabede at kunne opnaa en Overenskomst med Flertallet, men de burde ikke været gaaet med til noget, da det ligger udenfor Loven; Ordførernes Taler og Betænkningen gav tilstrækkelig klar Besked paa, hvad der skal forstaaes ved særlige Tilfælde. Meningen med denne Lov var, at der ikke kunde ydes noget sideløbende Tilskud, og hvis det var saaledes, at f. Eks. Huslejhjælp kunde bringes ind derunder, saa kunde det samme siges om Gas og Lys, Klæder o. s. v., ja saa kunde kort sagt alt bringes ind under Loven, og det var ogsaa det, som Flertallet havde gjort. Saa maatte man ogsaa tænke lidt paa, hvor Kommunen skal faa Pengene fra. Efter det medfølgende Regnskab kunde man vente, at der vilde blive et Underskud paa ca. 1 Mill. Kr. Hvor længe vilde dette kunne gaa? Det kunde gaa, saa længe Skatteyderne kunde og vilde betale, men det kunde en skøn Dag blive vanskeligt for dem at betale mere, og saa stod Byraadet ikke helt godt i det; saa maatte Flertallet i Byraadet dele Ansvar med Flertallet i Hjælpekassen, fordi de ikke havde villet gøre noget for at faa Udgifterne sat ned. Som Sagen havde udviklet sig, var det en Fejl af Budgetudvalget, at man overlod til Forsørgelsesudvalget

i Forening med Hjælpekassen at fortolke og administrere Loven. Der blev dengang sagt, at der skulde holdes en Mængde Møder og gennemgaas utallige Andragender; men det var vist ikke sket; det meste var overladt til Hjælpekassebestyrelsen, hvilket heller ikke var Lovens Mening; selv Socialministeren havde i sin Erklæring udtrykkelig sagt, at ingen kan hæve mere efter denne Lov, end den paagældende vilde kunne opnaa som Medlem af en Arbejdsløshedskasse; men der vilde næppe blive givet Huslejhjælp. Ved en Budgetbehandling havde Landsretssagfører Holst-Knudsen udtalt, at man efterhaanden vilde komme op paa 1.800000 Kr. i Understøttelse for et enkelt Aar. Flertallet havde kaldt det ansvarsløs Tale; men nu viste det sig, at Tallet var rigtigt, idet man for indeværende Aar maatte regne med en Udgift paa ca. 2 Mill. Kr. Arbejdsløsheden var naturligvis stor, og der var ikke noget at sige til, at Loven benyttes efter dens Ordlyd, men den Maade, hvorpaa den her var fortolket, gik ud over alle Grænser. Naar Socialministeren vilde gøre de to Ordføreres Erklæring til intet, mente han naturligvis, at han selv var en meget klog Mand, en af Danmarks klogeste, og den Mening lagde han sjældent Skjul paa; men i dette Tilfælde havde han vist alligevel forregnet sig. Han havde benyttet sig af, at Mindretallet i Hjælpekassen var gaaet med til nogen Huslejhjælp og derfor givet Flertallet Ret, saa der kunde betales Huslejhjælp paa indtil 40 Kr. pr. Maaned. Nu var der fra Hjælpekassens Mindretal sendt en ny Skrivelse direkte til Ministeriet, hvori Forholdene var klarlagt, saa maatte man se, hvad der kom ud deraf. Flertallets Fortolkning vilde jo nok faa Aarhus By til at vokse;

men det var næppe tjenligt for Byen at faa for stor Tilstrømning af den Slags Folk, der hentede Penge hos Hjælpekassen til at betale deres Skat og Husleje med. Det eneste, man havde ud af dem, var, at de kunde stemme, og hvorledes de stemte, vidste man jo nok. Nu maatte man lade Sagen gaa sin Gang og se, hvor længe denne Fortolkning kunde holde, men det var i hvert Tilfælde forkert, at denne Skrivelse blev sendt til Ministeriet, uden at Byraadet fik Lejlighed til at udtale sig derom.

B o r g m e s t e r e n svarede, at det var ikke første Gang, Fabrikant Møller var utilfreds med Talerens Handlemaade. Men Taleren var kendt med Højres Stilling overfor ham, og allerede for mange Aar siden havde Højre i Aarhus Byraad ved Sagsanlæg søgt at gøre Taleren umulig i det politiske Liv. Ved en anden Lejlighed havde Læge Brammer klaget til Ministeriet over Taleren, og Højres Gruppe sanktionerede straks Klagen. Angaaende den foreliggende Sag, saa havde flere konservative Medlemmer kritiseret, at Byraadet ikke fik Ferie, og 4 Dage efter, at denne var begyndt, kom saa Skrивelsen fra Hjælpekassen; der var intet mere naturligt end at sende Skrивelsen til Ministeriet, da det var ganske umuligt at faa sammenkaldt et Byraadsmøde, lige efter at Sommerferien var begyndt. Taleren havde ikke lagt Skjul paa noget overfor Ministeriet, men meddelt, hvorledes Stillingen var, og hvorfor Skrивelsen ikke var blevet behandlet i Byraadet. Forøvrigt agtede Taleren ikke at give Afkald paa sin Ret til at spørge Ministeriet, enten saa Højres Gruppe billigede det eller ikke. I de Udvalg, hvor Taleren sad sammen med Fabrikant Møller, var det snart umuligt at faa et Møde i Stand, fordi

Hr. Møller ikke havde Tid, og naar Taleren nu skulde angribes paa Grund af den foreliggende Sag, skulde Offentligheden ogsaa vide, hvor energiske Højres Medlemmer var. Her forelaa en Sag, som man ikke kunde gøre andet ved end tage den til Efterretning, særlig da de to Grupper i Hjælpekassen havde været enige om Princippet, og der faktisk kun var en Forskel i deres Standpunkt paa 10 Kr. pr. Maaned; naar det var Tilfældet, kunde Ministeren næppe tage nogen anden Stilling. Nu var Fabrikant Møller ked af, at Budgetudvalget havde taget denne Beslutning om Arbejdets Udførelse og Fordeling. Men hvis Budgetudvalget skulde have administreret Loven, var det blevet nødvendigt at ansætte en hel Del nye Embedsmænd, der ikke havde megen Forstaaelse af Sagen. Fabrikant Møller hørte til dem, der ønskede Talerens Død som Politiker, og derefter havde han ogsaa her taget sin Stilling. Hans Udtalelser og Kritik over Socialministeren maatte staa for hans egen Regning; Taleren havde ikke villet paatale det, for Hr. Møller var jo en gammel Politiker, der maatte vide, hvor langt han kan gaa. Nu havde Hjælpekassens Mindretal gjort et nyt Skridt og sendt en ny Skrivelse direkte til Ministeriet og blot meddelt Byraadet det; men naar det var Højres Folk, der optaadte saaledes, gjorde det naturligvis ikke noget.

H. P. Christensen skulde ikke blande sig i den Maade, Borgmesteren havde ekspederet Sagen paa, men gik ud fra, at Borgmesteren selv tog Ansvaret for de Ting, som han foretog sig. Naar man saa paa den foreliggende Opgørelse og de Pengemidler, der anvendes, blev Spørgsmaalet, om man vedblivende kan fremskaffe disse Midler. Da Budgettet blev lagt, optog man

900000 Kr. til Hjælpekassen, men nu var der Udsigt til, at man kom op paa del dobbelte, og det medførte, at der ikke kunde blive Penge til at foretage Arbejder for. Paa den anden Side var Tiderne saa vanskelige, at det ikke var let at begrænse Udgifterne, og hvis man saa paa, hvad der udbetales i Understøttelse, var det heller ikke let at nedsætte denne. En Familieforsørger med 12 Kr. om Ugen og 40 Kr. i Huslejhjælp vilde faa 22 Kr. om Ugen; hvis de havde 18 Kr. i Understøttelse og 25 Kr. i Huslejhjælp, blev det 24,25 Kr. pr. Uge; Familieforsørgere med Børn, der fik 18 Kr. i Understøttelse, kunde med Huslejhjælp faa 26,75 Kr. pr. Uge, og det højeste nogen kunde opnaa, var 31,50 Kr. ugentlig. Men heraf betaltes en Del i Arbejdsløshedsforsikring gennem Organisationen, og Medlemmerne af disse maatte derfor betale et meget stort Kontingent til de Arbejdsløse, indtil 250 Kr. aarlig; det var en Ekstraskat, der var lagt paa Arbejderne udover de egentlige Skatter. Det var beklageligt, at der ikke var opnaaet Enighed om Satserne, for ogsaa Hjælpekassens Mindretal var klar over, at man ikke helt kunde undgaa at give Ekstrahjælp gennem Hjælpekassen, og de havde derfor tilbudt at gaa med til en Huslejhjælp paa indtil 25 Kr. maanedlig for dem, der havde 12—18 Kr. i ugentlig Understøttelse, og 15—20 Kr. for dem, der havde en Understøttelse af 21—24 Kr. ugentlig. Fler-tallet havde for de førstes Vedkommende foreslaaet 35 Kr., saa det, der skilte, kun var 10 Kr. eller $2\frac{1}{2}$ Kr. pr. Uge. Hvis Forhandlingerne mellem de to Parter var ført lidt videre ud end indenfor Hjælpekassen, var man maaske kommet til Enighed og havde da været fri for alt det Skriveri udover Landet, der paa forskellig Maade

kan gøre Skade. Man kunde næppe tænke sig, at Rigsdagen vedtager en Lov, der fuldstændig kan knægte Hjælpekassen, og naar baade Flertallet og Mindretallet var enigt om, at Husleje maatte kaldes et særligt Forhold, kunde Ministeren næppe give nogen anden Fortolkning, og der var da ikke Grund til at rette Bebrejdelser mod ham. Politikerne havde for Tiden ikke Tid til at beskæftige sig med ret meget andet end Landstingsvalget. Hr. Christmas Møller havde været med til meget, ogsaa til Forlig med Regeringen, men senere havde han slaaet sig paa Venstre for at holde Balancen. Fra Finansministerens Side var der stillet Forslag om Pengemidler til Iværksættelse af Byggeri; det var noget af det, som mest tiltrængtes, idet man derigennem kunde skaffe Arbejde til en Del Mennesker og spare noget af Understøttelsen. Men Højre tog meget køligt mod Forslaget, og Landstinget forkastede det. Her var en Opgave for de Konservative, men man kunde jo nok mærke, at der om $1\frac{1}{2}$ Aar skal være Byraadsvalg, saa gjaldt det jo om at faa noget at angribe Flertallet for. Hvorvidt det vilde lykkes Hjælpekassens Mindretal med deres ny Skrivelse at omvende Ministeren, var vist tvivlsomt. Det var selvfølgelig mange Penge, der blev brugt, og der kunde komme en Dag, hvor Kommunen ikke mere kan fremskaffe de Midler, der skal bruges; men skulde det ske, maatte Byraadet nærmere drøfte, hvad der saa skal gøres.

Leonhard Hansen vilde give sin uforbeholdne Tilslutning til den Maade, Borgmesteren havde ekspederet denne Sag paa; en saa vigtig Sag kunde man ikke lade ligge, til Byraadets Ferie var forbi, og at sammenkalde Byraadsmøde,

naar en hel Del af Medlemmerne var fraværende, var der ikke megen Grund til; derfor var der intet at bebrejde Borgmesteren. Taleren vidste ikke, hvor megen Forstand Christmas Møller havde paa Lovgivningen, men der var ikke Tvivl om, at Steincke havde mere Forstand derpaa end de fleste i Byraadet, ogsaa mere end Fabrikant Møller, og han havde næppe taget en anden Stilling, selv om Sagen først var diskuteret i Byraadet. Nu forelaa der en ny Skrivelse fra Hjælpekassens Midretal, hvorefter det fremgik, at de ikke rigtig har vidst, hvad de skrev første Gang. De burde hellere have taget den Lussing i Stilhed, som de havde faaet, i Stedet for atter at bringe Sagen frem. Man kunde vel nok være enige om, at foreløbig er der ikke andet at gøre end at rette sig efter Ministerens Fortolkning, uanset om den er rigtig eller ikke, og det burde Hjælpekassens Mindretal ogsaa gøre. Pointet i hele Historien var, at begge Grupper i Hjælpekassen havde anerkendt Huslejhjælp som det i Loven omtalte særlige Forhold, og det var forstaaeligt, at Fabrikant Møller beklagede, at Mindretallet var gaaet med dertil. Men der var i Virkeligheden meget lidt at strides om, blot en lidt forskellig Skala, og efter Loven kunde de begge være lige rigtige. Taleren havde fra første Begyndelse nægtet at have noget med Hjælpekasseloven at gøre, da det vilde være et Indgreb i Hjælpekassens suveræne Stilling. Byraadet var bevilgende Myndighed, men Hjælpekassen havde Ret til at bruge de bevilgede Penge, som den vilde, og de Konservative havde vel næppe tænkt sig, at Flertallet i en saa vanskelig Tid vilde være med til at lade en stor Del af Danmarks Befolkning sulte, fordi de uden egen Skyld er

blevet arbejdsløse. Derfor var der ogsaa denne Ventil i Loven, nemlig de særlige Forhold, og uden denne var Socialdemokraterne næppe gaaet med til Loven. Hvis Budgetudvalget skulde have ordnet Historien, var Resultatet blevet ganske det samme; det nedsatte Udvalg havde i Fordragelighed og Enighed administreret Loven, og alle havde erkendt, at der var Nød til Stede, som skulde afhjælpes, ligegyldig hvilken Politik der skal føres. Taleren havde søgt at forenkle Arbejdet og havde overladt til Hjælpekassen at administrere for derved at spare nye Embedsmænd og Personale; det eneste, der var sket, var Ansættelse af et Par ekstra Kontrollører paa Arbejdsanvisningskontoret. Men Hjælpekassens Bestyrelse holdt ikke Møder angaaende denne Lov udenom Udvalget, for det havde den ingen Ret til. Udvalget holdt Møde 1 Gang ugentlig, og Fabrikant Møller maatte gerne komme til Stede og se, hvorledes det foregik; man holdt sig nøjagtig til Loven og til de Bestemmelser, der var fastsat af Byraadet, men søgte selvfølgelig at faa Understøttelserne sat saa højt, som Loven tillod. Det var naturligvis ikke sundt for Byen at faa en hel Del Arbejdsløse hertil, men det skyldtes Landboernes Smaalighed overfor disse Mennesker; dog fulgte man Lovens Bestemmelser m. H. t. Tilflyttere saa strengt som muligt. Angaaende at skaffe Pengene, saa var der ingen Vej udenom; de, som kunde betale, blev nødt til det, saa længe Tusinder af Landets Indbyggere ikke kunde faa Arbejde, og det kunde vel ikke være d' Herrers Mening, at de Arbejdsløse skal anbringes paa Fattigvæsenet og miste deres menneskelige Rettigheder og berøves deres Valgret. Der var ikke Tvivl om, at Socialministeren havde fortolket

Loven, som den bør fortolkes, og det var uforstaaeligt, at d' Herrer vilde rejse denne Sag, naar de alle var enige om, at der skulde ydes Huslejhjælp.

J. C h r. M ø l l e r havde aldrig brugt for stærke Ord i Byraadet og skulde nok udenfor Byraadet staa ved sine Udtalelser. De gamle Stridigheder i Byraadet, som Borgmesteren omtalte, erindrede Taleren ikke mere, og de vedkom heller ikke den foreliggende Sag. Borgmesteren vilde hævde, at han til enhver Tid havde Ret til at sende Skrivelser, hvorhen han vilde. Det var maaske rigtigt, men Taleren vilde alligevel mene, at en Skrivelse til Byraadet bør behandles i Byraadet, før den sendes andetsteds hen. Udtalelserne om Hr. Steincke vilde Taleren staa ved hvor som helst; Taleren havde ofte forhandlet med Steincke og arbejdet sammen med ham i flere Udvalg, og han var flink nok, men her havde han fortolket Loven forkert, for Huslejhjælp kunde ikke komme ind under denne Bestemmelse. Der kunde heller ikke siges at være særlige Lejeforhold i Aarhus; der var sikkert mange Byer, hvor Huslejen var lige saa stor som her. Angaaende Lovforslaget om Laan til Byggeri, saa var der Tale om kortfristede Laan, der skulde betales tilbage om 2 Aar, og hvis Obligationskurserne ikke rettede sig inden den Tid, vilde det blot blive Tab og Skuffelse for dem, som byggede. Desuden havde man ikke Pengene; de skulde laanes i Nationalbanken, og det vilde saa gaa ud over Erhvervene. Hr. Leonbard Hansen holdt selvfølgelig paa, at Steincke var meget klogere end de andre, og det mente Steincke sikkert ogsaa selv, men andre kunde jo nok mene, at f. Eks. Dr. Krag havde lige

saa megen Forstand paa de sociale Love. Naar Leonhard Hansen nævnte, at Hjælpekassen var suveræn, saa var her slet ikke Tale om den almindelige Hjælpekasselov, men om Loven af 21. Juni; her var det Byraadet, som var bestemmende, og Hjælpekassen maatte rette sig efter dets Instruktioner. Taleren havde ikke tænkt at ville anbringe nogen paa Fattiggaarden; det var ikke den billigste Maade, men en hel Del Mennesker vilde trækkes til Byen og blive forsørget enten af Hjælpekassen eller Forsørgelsesvæsenet, og det skadede Byen i sin Helhed. Nu var der næppe mere at sige om denne Sag, men den sidste Skrivelse fra Hjælpekassen burde vist ogsaa have været tilsendt Byraadet, og derfra sendt videre til Ministeriet, efter at Byraadet havde udtalt sig derom.

Sagen toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 346—1932). Indkaldelse til Generalforsamling i Gudenaacentralen den 27. August.

Borgmesteren og Belysningsudvalget valgtes til Repræsentanter.

8. (J. Nr. 342—1932). Indkaldelse til Generalforsamling i Hammelbanen den 19. August.

P. Petersen valgtes til Repræsentant.

9. (J. Nr. 348—1932). Meddelelse fra Brandkommissionen om Ansættelse af to Reservebrandmænd.

Kommissionen meddeler, at Maskinarbejder A. V. Bentson og Snedker C. E. V. Adamsen ansættes fra 1. Oktober 1932.

Toges til Efterretning.

10. (J. Nr. 365—1932). Udskrift af Forhandlingsprotokollen for Repræsentantskabet for Marselisborg Mindepark.

Følgende Udskrift forelaa:

1. Generalkonsul Adolph redegjorde for sit fortsatte Arbejde med Indsamlingen af de

Faldnes Navne. Efter hans Skøn vilde Antallet blive mellem 4400 og 4900, og disse vilde kunne finde Plads paa Muren, saafremt Pladsens Diameter forøgedes til 36 Meter.

Dette vedtoges.

2. Derefter vedtog man at anmode Stadsgartneren om saa snart som muligt at gaa i Gang med Udgravningsarbejdet og nedtage den staaende Støttemur, hvis Sten opstables paa Parkeringspladsen og udbydes til Salg.
3. Det vedtoges at udbyde Støbningen af Monumentmuren i bunden Licitation blandt følgende Firmaer: Krøyer Hansen, »Dana-lith«, Murermester Einar Mikkelsen, R. Rasmussen & Sønner og N. M. Bak.
4. Stadsgartneren anmodes om at træffe Aftale med Stadsingeniøren om Udførelsen af Kloakeringsarbejdet.«

Borgmesteren bemærkede, at Byen skal udføre Arbejdet med Betonmuren, Jord- og Kloakarbejdet m. m., og det var da rigtigst, at Byraadet blev gjort bekendt med Repræsentantskabets Arbejde.

Toges til Efterretning.

11. (J. Nr. 52—1932). Indstilling fra Universitetsbestyrelsen om Tegning af Pensionsforsikring for de Lærere ved Universitetsundervisningen, der ikke pensioneres af Staten.

Følgende Indstilling forelaa:

»Som det vil være Byraadet bekendt har de ved Universitetsundervisningen i Aarhus ansatte Lærere ikke hidtil været sikret nogen Pension.

Bestyrelsen har længe overvejet, hvorledes man kunde afhjælpe denne Mangel paa en

for Lærerne tilfredsstillende Maade, der samtidig var økonomisk overkommelig for Universitetsundervisningen, og man har rettet Henvendelse til forskellige Pensionsforsikrings-selskaber og har sluttelig fra Kommunernes Pensionskasse modtaget hoslagte Tilbud af 10/5 1932.

Medens Bestyrelsen mener, at Pensioneringen af de Lærere, hvis Undervisning bekostes gennem Statens Tilskud, maa udredes af Statskassen, skal Bestyrelsen herved anmode om Byraadets Samtykke til at tegne en Pensionsforsikring som den omhandlede forsaavidt angaar Lærerne i Sprog og Historie, nemlig de 7 Docenter, hvis samlede Aarsløn andrager 7 Gange 7000 Kr. = 49000 Kr.

Pensionen tegnes saaledes, at Lærerne selv maa bidrage med 5 % af deres Lønning, medens Restpræmien maa betales af Universitetsundervisningen, dog ikke med udover 10 % af vedkommende Lærers Aarsløn.

Maximumsudgiften for Universitetsundervisningen vil derfor andrage 4900 Kr. aarligt. Det skal tilføjes, at Udgiften for indeværende Finansaar vil kunne afholdes af Universitetsundervisningen igennem den Besparelse, der fremkommer derved, at Staten afholder Udgifterne ved Undervisningen i Filosofi.«

H. P. Christensen anbefalede Indstillingen. Talerens Gruppe havde imidlertid været noget betænkelig ved at binde Kommunen i Fremtiden, hvorfor man foreslog denne Tilføjelse, at Vedtagelsen kun er bindende for Kommunen, indtil Lønningerne overtages af Staten.

Indstillingen vedtoges med den nævnte Tilføjelse,

12. (J. Nr. 322—1932). Andragende fra Aarhus Handelsforenings Aftenskole om Tilladelse til at benytte Lokaler i Paradisgades Skole.

Anbefalet af Skoleudvalget.

Bevilgedes.

13. (J. Nr. 318—1932). Andragende fra Sporvejsudvalget om Istandsættelse af Banegaardsgade fra Banegaardspladsen til Rutebilstationen.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller, at Gaden istandsættes i Aar, idet Udgiften optages paa Brolægningsvæsenets Budget for 1933—34.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at man haabede at sælge Grunden ved Gaden i Løbet af nogle Dage, og Byggearbejdet vilde da straks blive paa-begyndt, saa Bygningen kunde være rejst ved Juletid. Det var derfor klogest at vente med Gaden til det Tidspunkt, idet den nok kunde blive færdig, til Bygningen skal tages i Brug.

A n d r. B i t s c h indrømmede, at det Stykke Gade trængte til Istandsættelse, og naar Brolægningsudvalget ikke tidligere havde foreslaaet dette, var det, fordi man gik ud fra, at Gaden henhørte under Banegaardsordningen, og Udvalget ønskede derfor ikke dette Arbejde optaget paa Brolægningsvæsenets Budget.

B o r g m e s t e r e n svarede, at saa maatte d' Herrer fortælle, hvor Pengene skal tages fra, for hverken Budgetudvalget eller Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse havde Penge paa deres Budget. Laanet til Banegaardsordningen var opbrugt for længe siden, og de Penge, der kom ind ved Salg af Grunde, skulde afbetales paa det nævnte Laan.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 46¹⁶—1932). Andragende om Tilladelse til Oprettelse af en Fragtmandsrute Aarhus—Østbirk.

Fra Brolægningsudvalget forelaa følgende Indstilling:

»I Anledning af fremsendte Skrivelse af 9. ds. fra Amtsvejinspektøren angaaende Oprettelse af en Fragtbilrute fra Østbirk over Yding og Skanderborg til Aarhus skal man meddele, at Udvalget kan anbefale en saadan Rute.

Samtidig benytter man Lejligheden til under Henvisning til de mange Rutebilsager, der fremkommer, at henstille, at Udvalget bemyndiges til at afgøre de mindre væsentlige Sager, derunder Ændringer i Køreplaner og Takster m. m.«

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 22¹⁸—1932). Salg af et mindre Areal til N. Gravesen og P. Sørensen til Udvidelse af den af dem købte Byggegrund ved Stadionalle.

Godkendtes

16. (J. Nr. 335—1932). Andragende fra Det danske Hospitalsfond i Hamborg om Tilskud.

Forsørgelsesudvalget foreslaar, at der for 1932—33 bevilges et Tilskud paa 300 Kr.

Indstillingen vedtoges.
